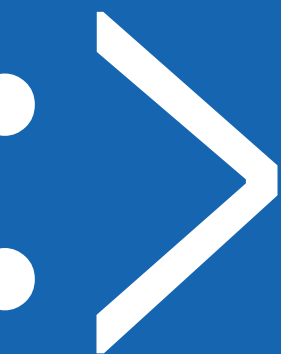

STUDENTSKÁ KOMORA RADY VYSOKÝCH ŠKOL
STUDENT CHAMBER OF THE COUNCIL OF HEIs

Studentská komora Rady vysokých škol

PROGRAMOVÉ PROHLÁŠENÍ

2021–2023

OBSAH

Preambule.....	3
Kvalita terciárního vzdělávání.....	4
Spolupráce s Národním akreditačním úřadem pro vysoké školství	4
Zapojení studentek a studentů do systémů zajišťování kvality vysokých škol	4
Vnitřní předpisy a celostátní normy.....	5
Pedagogická činnost.....	5
Situace vysokých škol v pandemické a postpandemické době.....	6
Financování terciárního vzdělávání.....	7
Navyšování prostředků pro vysoké školy.....	7
Zpoplatnění standardní doby studia	7
Řízení a samospráva vysokých škol.....	8
Fungování akademické samosprávy a autonomie vysokých škol.....	8
Zapojení studentek a studentů do vysokoškolské samosprávy	8
Podpora digitalizace	8
Problematika vzdělávání doktorandek a doktorandů	10
Pozice studujících v doktorských studijních programech.....	10
Financování studujících v doktorských studijních programech.....	10
Sociální dimenze studia.....	11
Socioekonomické bariéry a diskriminace.....	11
Sociální a ubytovací stipendia a investice do institucionálního zázemí.....	11
Internacionalizace studia	12
Boloňský proces	12
Mobility	12
Erasmus+	12
Rozvoj SK RVŠ a spolupráce s partnery	13
Tuzemští partneři.....	13
Zahraniční partneři.....	13
Třetí role	14
Cena Jana Opletala.....	14

PREAMBULE

Studentská komora Rady vysokých škol (SK RVŠ) předkládá své programové prohlášení pro stálé zasedání 2021-2023 jako základní dokument své budoucí práce a strategického směřování v tomto období. Navazuje na přechozí programová prohlášení SK RVŠ.

Vysoké školství se na začátku roku 2021 potýká s důsledky pandemie koronaviru. Je důležité i přes veškeré nastalé obtíže stále hledat cesty ke zlepšování kvality studia. Po návratu studentek a studentů do škol vyvstanou otázky se zastoupením bezkontaktních forem studia v prezenčních studijních programech nebo například otázky o formě státních závěrečných zkoušek. V následujících letech budeme svědky intenzivní diskuse o podobě a financování doktorského studia v České republice.

SK RVŠ zastupuje všechny studenty a studentky vysokých škol v České republice již od roku 1992. Prosazuje jejich zájmy na národní i mezinárodní úrovni. Usiluje o spolupráci mezi studujícími a vyučujícími, stejně jako se studentskými, vzdělávacími a profesními organizacemi. SK RVŠ zdůrazňuje důležitost dialogu s Vládou České republiky, orgány veřejné správy i ústavními činiteli. SK RVŠ dbá na kontinuální rozvoj akademické samosprávy, stejně jako demokratických principů v naší zemi.

SK RVŠ je národní vysokoškolskou studentskou reprezentací, která se vyjadřuje k aktuální situaci v akademických obcích v ČR, v Evropě a ve světě. SK RVŠ vnímá členství České republiky v Evropské unii jako velmi důležité i z pohledu studentů. Studentská komora hájí principy demokracie, svobodu slova a akademické svobody všech bez rozdílu. SK RVŠ odvozuje svou legitimitu zejména od volených akademických senátů vysokých škol.

SK RVŠ je připravena se aktivně podílet na změnách ve vysokém školství, které přispějí ke zvýšení kvality a zlepšení podmínek studia.

KVALITA TERCIÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Zvyšování kvality vysokoškolského vzdělávání je hlavní prioritou SK RVŠ. Upozadování kvalitativních kritérií ve prospěch kvantitativních vede v dlouhodobém horizontu k devalvací vysokoškolského vzdělání a k degradaci úrovně absolventek a absolventů. V rámci zvyšování kvality výuky se bude SK RVŠ zasazovat o aplikaci moderních forem výuky a podporovat tzv. *student centered learning a research based training*.

SK RVŠ vnímá současný neuspokojivý stav ve vzdělávání budoucích pedagogických pracovníků základní a středních škol. Jejich vzdělávání a příprava neodpovídá standardům, které jsou kladeny na jejich budoucí povolání ve 21. století, a nedostatečně reflektuje dynamický vývoj v moderních trendech ve vzdělávání. SK RVŠ bude proto podporovat kroky MŠMT, které povedou k reformě vzdělávání pedagogických pracovníků, a bude se na nich aktivně podílet.

SK RVŠ chce vyvolat diskusi o westernizaci formy zakončení studia v pozdějších stupních vysokoškolského studia.

SK RVŠ bude efektivní platformou pro sdílení dobré praxe i v oblastech služeb poskytovaných vysokými školami, ať už se jedná o poradenství, rozvíjení tzv. *transferable skills* (přenositelných dovedností) a kompetencí relevantních pro život a praxi v 21. století, podporu studentských spolků a řešení problémů spojených s duševním zdravím studentů a studentek. V této věci budeme nadále podporovat aktivity pro zlepšení současného nevyhovujícího stavu v otázce duševního zdraví.

Spolupráce s Národním akreditačním úřadem pro vysoké školství

SK RVŠ se zasadí o rozšíření informovanosti o činnosti, působnosti a důležitosti NAÚ mezi studujícími. Zastoupení studentek a studentů v procesu akreditací je klíčovým a zcela nezbytným prvkem. SK RVŠ bude spolupracovat s NAÚ mj. i prostřednictvím studentského zástupce v Radě NAÚ, bude šířit výzvy o sběru kandidátů pro zapsání na seznamy hodnotitelů NAÚ. SK RVŠ bude prosazovat důslednější školení nových hodnotitelů a vznášet otázky ohledně jejich finančního ohodnocení.

Zapojení studentek a studentů do systémů zajišťování kvality vysokých škol

V posledních letech se na vysokých školách zavádí mechanismy vnitřní kontroly kvality. Tyto systémy by měly vycházet z platných mezinárodních standardů *ESG – European Standards and Guidelines for Higher Education*. SK RVŠ bude aktivně usilovat o zapojení studentů a studentek do takových mechanismů včetně naplňování ENQA standardů jejich participace. SK RVŠ dále zdůrazňuje důležitost studentského hodnocení kvality výuky, které představuje přímou zpětnou vazbu na podobu výuky na úrovni student-pedagog. SK RVŠ se proto bude dále zasazovat o aktivní využití výstupů ze studentských anket a o vyšší participaci samotných studujících.

Vnitřní předpisy a celostátní normy

SK RVŠ hodlá aktivně vystupovat a komunikovat s partnery na národní úrovni své připomínky chystaným legislativním změnám. Součástí této strategie bude navázání dialogu se zástupci ministerstev, vlády i zastupitelských orgánů včetně obou komor Parlamentu.

SK RVŠ bude nadále poskytovat konzultace a návody studentujícím i jejich voleným zástupcům v záležitostech tvorby vnitřních předpisů vysokých škol, šíření dobré praxe a doporučení. Nadále budeme studentkám a studentům ku pomoci ve věci obrany jejich akademických práv i v případech, kdy budou upozorňovat na nesprávnosti odehrávající se ve vysokoškolském prostředí.

Pedagogická činnost

SK RVŠ vnímá pedagogickou činnost jako jednu z nejvýznamnějších aktivit a poslání vysokých škol. Bude proto zdůrazňovat význam kontinuálního vzdělávání a rozvíjení pedagogických dovedností lektorů a akademických pracovníků. SK RVŠ zastává stanovisko, že vysokoškolský pedagog je nejen odborníkem ve svém oboru, ale má zároveň i dostatečně kvalitní pedagogické znalosti. Musí být však i osobnostní a morální autoritou. Selhání v tomto ohledu může zahrnovat i nerespektování aktivní studentské role v akademických a hodnotících orgánech univerzit.

SITUACE VYSOKÝCH ŠKOL V PANDEMICKÉ A POSTPANDEMICKÉ DOBĚ

SK RVŠ se znepokojením sleduje situaci dlouhodobě zavřených vysokých škol a bude spolupracovat při plánování obnovy výuky v situaci epidemicky přívětivé. SK RVŠ požaduje, aby se na vysokoškolské vzdělání pohlíželo jako na prioritně rovnocenné s nižšími formami vzdělávání při plánování návratu studentů a studentek do škol. Všechny postihuje systém distančního vzdělávání, který v mnoha případech nedosahuje potřebných výstupů z učení.

SK RVŠ se bude podílet na diskusích ohledně zapojení distančních prvků výuky do prezenčních studijních programů. Pasivní formy výuky (např. přednášky) mohou podle SK RVŠ probíhat distanční formou beze ztráty kvality. Budeme prosazovat efektivní využití všech elektronických studijních materiálů vzniklých během období uzavřených vysokých škol.

SK RVŠ v součinnosti s dalšími partnery bude iniciovat změnu legislativy v souvislosti s pracovní povinnostmi všech studujících a podporuje model dobrovolnosti takové pomoci.

FINANCOVÁNÍ TERCIÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Promyšlený a kvalitní systém financování je nejučinnějším nástrojem rozvoje a zvyšování kvality vysokého školství. SK RVŠ se dlouhodobě snaží o zajištění stabilního financování vysokých škol založeného na podpoře kvalitní výuky, vědy, výzkumu a dalších tvůrčích a uměleckých aktivit, společně s tzv. třetí rolí vysokých škol. SK RVŠ bude vždy podporovat modely financování které budou reflektovat kvalitativní aspekty vzdělávací činnosti nad těmi kvantitativními (tj. finance přidělené fixně na počet studentek a studentů).

Navyšování prostředků pro vysoké školy

Financování vysokého školství v ČR dlouhodobě zaostává za průměrem zemí EU. Současné investice do terciárního vzdělávání jsou nízké, zvláště u institucionální podpory vysokých škol. SK RVŠ se bude spolupodílet na zodpovědných změnách ve financování veřejných vysokých škol, které jim zajistí dostatečně stabilní prostředí pro jejich strategický rozvoj.

SK RVŠ bude podporovat spolupráci vysokých škol a institucí soukromého sektoru, které povede k vyšší konkurenceschopnosti vysokého školství a k možnostem nacházení nástrojů a relevantních forem podporujících zapojení soukromých zdrojů do financování vysokého školství.

SK RVŠ bude nadále spolupracovat na tvorbě norem týkajících se finanční pomoci při studiu. Bude přitom dbát, aby stipendijní fondy nebyly při těchto změnách čerpány pro jiné účely a nadále sloužily k podpoře nadaných a sociálně znevýhodněných studentů a studentek.

SK RVŠ bude analyzovat situaci ohledně financování v zahraničí a své výstupy bude zveřejňovat.

Zpoplatnění standardní doby studia

SK RVŠ odmítá jakékoliv kroky vedoucí ke zpoplatnění standardní doby vysokoškolského studia v České republice. Existující poplatky za prodloužení studia vnímá SK RVŠ jako naprosto dostatečnou formu férového zpoplatnění studia, které v budoucnu nepotřebuje jakékoliv další rozšíření.

ŘÍZENÍ A SAMOSPRÁVA VYSOKÝCH ŠKOL

Fungování akademické samosprávy a autonomie vysokých škol

Základním principem svobodného vysokého školství v České republice je tzv. autonomie vysokých škol. SK RVŠ dlouhodobě zastává a obhájí samosprávný model řízení veřejných vysokých, státních i soukromých vysokých škol v České republice. Autonomie vysokých škol je klíčovým principem svobodné akademické obce, od kterého se přímo odvíjí kvalitní vysokoškolské vzdělání. SK RVŠ bude zastávat tvrdý postoj proti jakýmkoliv snahám směřujícím k omezení autonomie vysokých škol a akademických svobod.

SK RVŠ dlouhodobě upozorňuje na důležitost otevřené a vzájemné komunikace na všech úrovních akademické samosprávy. V tomto ohledu je zásadní aktivní komunikace se studentskými zástupci a se studentskou obcí, kterou SK RVŠ plně podporuje. SK RVŠ bude nadále pořádat vzdělávací a informační setkání, např. formou konferencí, fór či kulatých stolů pro studentské zástupce z celé republiky. Jen tak můžeme dosáhnout aktivní a akceschopné studentské reprezentace na národní úrovni.

Zapojení studentek a studentů do vysokoškolské samosprávy

SK RVŠ neustále zdůrazňuje potřebu adekvátního zapojení studentek a studentů ve všech úrovních akademické samosprávy. Studující by měli být bráni jako rovnocenní partneři v diskusích o směřování své alma mater, stejně jako na směřování vzdělávacího systému v zemi. SK RVŠ bude podporovat zachování zastoupení studentů a studentek v akademických orgánech a bude proti redukci zastoupení studentů a studentek na zákonné minimum.

SK RVŠ se bude dále snažit vytvářet podpůrné dokumenty mapující stav akademické samosprávy společně se zdůrazněním progresivních systémů voleb a jednacích řádů, tak aby se zvýšila kvalita a profesionalita samosprávných orgánů. Vzhledem k menšinovému zastoupení studentů a studentek v akademických senátech SK RVŠ podporuje mechanismy, které povedou k rovnějšímu postavení studentské části akademických senátů například v podobě odděleného hlasování. Komora bude dále podporovat zapojení širší akademické obce do rozhodovacích procesů.

Podpora digitalizace

SK RVŠ bude podporovat digitalizaci v oblasti vydávání potvrzení, podávání žádostí a administrativních procesů obecně, která povede ke snížení administrativní zátěže studijních oddělení a zefektivnění těchto procesů.

Další oblastí, kde bude SK RVŠ podporovat digitalizaci, jsou volby do akademických senátů. To kromě zefektivnění samotného procesu volby může vést i ke zvýšení zájmu a povědomí o činnosti akademické obce a zapojení studentek a studentů do akademické samosprávy.

V případě potřeby poskytne SK RVŠ pomoc v podobě konzultace v legislativní i v technické oblasti.

SK RVŠ bude podporovat i využití digitálních nástrojů přímo v oblasti vzdělávání v rozumné míře. To představuje například digitalizaci studijních materiálů ve formě skript nebo přednášek tam, kde je to vhodné. Cílem není podporovat kompletní digitalizaci procesu vzdělávání, ale pouze ty části, které mohou zvýšit jeho kvalitu. SK RVŠ se bude zasazovat o podporu výuky digitálních dovedností studentek a studentů.

SK RVŠ se bude zasazovat o otevřené vzdělávací materiály, pokud situace způsobí, že nebudou dostupné jinak.

PROBLEMATIKA VZDĚLÁVÁNÍ DOKTORANDEK A DOKTORANDŮ

Pozice studujících v doktorských studijních programech

Doktorandi a doktorandky jsou ze zákona o vysokých školách studenti a studentky doktorských studijních programů, jakožto třetího cyklu vysokoškolského vzdělávání. Náplní doktorského studia je vědecké bádání a samostatná tvůrčí činnost v oblasti výzkumu nebo vývoje a samostatná teoretická a tvůrčí činnost v oblasti umění, a to pod kvalifikovaným vedením školitele. Komora se bude věnovat také otázkám spojených s pedagogickou činností doktorandek a doktorandů, která jde nad rámec jejich studijních povinností, včetně didaktické průpravy, neboť získání daného titulu je předpokladem pro akademicko-pedagogickou pozici. Doktorandi a doktorandky mají status studenta, ale zároveň jsou vědeckými pracovníky na počátku své kariéry. SK RVŠ proto přijme takové kroky, které povedou k uznání doktorských studentů a studentek zároveň jako začínajících vědeckých pracovníků.

Financování studujících v doktorských studijních programech

SK RVŠ bude společně s Českou asociací doktorandek a doktorandů usilovat o zajištění adekvátních finančních podmínek pro studentky a studenty doktorských studijních programů např. kombinací doktorského stipendia a dalších zdrojů (specifický výzkum, zapojení do projektů, pedagogická praxe). SK RVŠ vnímá doktorské stipendium jako základ, který student – studentka/mladý vědecký pracovník získává za svou vědecko-výzkumnou práci. SK RVŠ bude pomáhat MŠMT při implementaci *Strategického záměru pro oblast vysokých škol na období od roku 2021*.

SK RVŠ bude prosazovat systém garantovaného minimálního příjmu doktorandek a doktorandů, který by měl být vyšší než 1,5násobek minimální mzdy, aby se zajistilo dostatečné ekonomické zabezpečení doktorandek a doktorandů pro práci na jejich vědeckém projektu a profesnímu rozvoji.

SK RVŠ bude podporovat zaměstnávání nově přijatých doktorandek a doktorandů formou pracovního poměru alespoň na částečný úvazek ze strany školícího pracoviště tak, aby jim mohla být v budoucím zaměstnání uznána doba praxe a aby se jim platba sociálního a zdravotního pojištění mohla uznat ve výpočtu peněžitě pomoci v mateřství, ve výpočtu budoucího starobního důchodu nebo při posuzování příjmů v žádosti o hypoteční úvěr.

SOCIÁLNÍ DIMENZE STUDIA

Socioekonomické bariéry a diskriminace

SK RVŠ hájí dostupnost vysokoškolského vzdělání pro všechny, i s ohledem na specifické potřeby a socioekonomické podmínky studentek a studentů. Socioekonomické a sociokulturní zázemí studentek a studentů nesmí ovlivňovat dostupnost vysokoškolského vzdělání. SK RVŠ bude trvat na takovém nastavení systému finanční pomoci při studiu, které povede k odbourávání bariér v přístupu ke studiu a během něj a které bude současně spoluvytvářet podmínky k jeho úspěšnému dokončení.

SK RVŠ se bude výrazně vymezovat vůči jakékoliv diskriminaci zejména na pohlaví, rase, barvě pleti, etnickém nebo sociálním původu, genetických rysech, jazyku, náboženském vyznání nebo přesvědčení, politických názorech či jakýchkoli jiných názorech, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, zdravotním postižení, věku nebo sexuální orientaci. SK RVŠ bude podporovat genderovou rovnoprávnost, osobnostní a genderovou pestrost.

SK RVŠ si uvědomuje, že celá řada studentek a studentů se při studiu věnuje práci na základě dohod o provedení práce (DPP). SK RVŠ navrhuje zvýšit dlouhodobě nevalorizovaný limit DPP pro odvod sociálního a zdravotního pojištění na částku odpovídající aktuální výši minimální mzdy.

Sociální a ubytovací stipendia a investice do institucionálního zázemí

SK RVŠ vnímá důležitost podpory sociálně znevýhodněných skupin, proto je nutné, aby došlo ke zvýšení koeficientu životního minima, aby na tuto podporu dosáhlo více studentů a studentek. SK RVŠ je v otázce ubytovacího stipendia pro přehodnocení omezení přidělení stipendia na okres, kde se VŠ nachází, což může způsobovat problémy studentkám a studentům, kteří studují na VŠ v okresech, které nejsou tvořeny pouze jedním městem. Na národní úrovni bude SK RVŠ prosazovat změnu současného modelu financování rekonstrukcí kolejí a menz, které očividně neumožňuje dostatečně rychle zvyšovat kvalitu ubytování na úroveň 21. století.

SK RVŠ bude usilovat o diskusi o revizi současného stavu financování studentského stravování, včetně případného přehodnocení současného modelu, který neumožňuje studentům a studentkám využívat zvýhodněnou stravu mimo stravovací zařízení vysokých škol. Aspekty ubytování a stravování hrají nemalou roli ve finanční dostupnosti studia na vysokých školách pro studenty a studentky z nízkopříjmových rodin.

INTERNACIONALIZACE STUDIA

SK RVŠ podporuje internacionalizaci vysokoškolského studia a jeho prezentaci v zahraničí pro přilákání potenciálních uchazečů a uchazeček. Jako překážku SK RVŠ vnímá povinnost veřejných vysokých škol vyměřovat poplatek za studium v cizím jazyce, což vede u uchazečů a uchazeček k upřednostnění jiné země pro své vysokoškolské studium. SK RVŠ se bude zasazovat o změnu tohoto poplatku na fakultativní, podobně jako je tomu u poplatku za úkony spojené s přijímacím řízením.

Boloňský proces

SK RVŠ bude podporovat a vyžadovat plnění závazků plynoucích z Boloňského procesu na národní úrovni a zároveň prosazovat a hájit zájmy studentek a studentů a doktorandek a doktorandů prostřednictvím členů a partnerů (ESU a EURODOC) Bologna Follow-Up Group. SK RVŠ se dále bude zasazovat o posílení komunikace s MŠMT v této věci.

Mobility

SK RVŠ bude aktivně podporovat studentské mobility nejen v rámci programu Erasmus+ a s tím související uznávání předmětů, které by mělo být předvídatelné a transparentní. Při problematice praxe uznávání předmětů se SK RVŠ zasazuje za využívání institutu rozdílových zkoušek.

Erasmus+

Erasmus+ představuje vlajkovou loď mezi programy mobilit pro bakalářské a magisterské studentky a studenty v Evropě. SK RVŠ bude akcentovat důležitost inkluzivního přístupu v rámci programu Erasmus+. Je třeba též nastavit spravedlivý systém stipendií pro účastníky mobilit, proto bude SK RVŠ nadále podporovat kampaň #Erasmus500. V této otázce se bude SK RVŠ snažit prohloubit spolupráci s Domem zahraniční spolupráce.

SK RVŠ bude podporovat existenci spolupráce mezi univerzitami v Evropě a přiměřené zapojení studentek a studentů v rámci rozhodovacích procesů uvnitř evropských univerzitních aliancí. V této věci bude SK RVŠ spolupracovat i s Evropskou studentskou unií.

ROZVOJ SK RVŠ A SPOLUPRÁCE S PARTNERY

SK RVŠ se bude snažit rozvíjet dovednosti svých členů v oblasti projektového řízení, vnitřní organizace a vysokoškolské legislativy. SK RVŠ bude vést aktivní komunikaci se zástupci studentských komor akademických senátů a dalšími studentskými představiteli.

Tuzemští partneři

SK RVŠ bude nadále vést intenzivní dialog s Vládou a Parlamentem ČR, v součinnosti s akademickou obcí Rady vysokých škol, Českou konferencí rektorů a Národním akreditačním úřadem a dalšími partnery. Důležitá je také aktivní komunikace a spolupráce s dalšími národními studentskými organizacemi (Českou asociací doktorandek a doktorandů, Youth speak up!, Národním parlamentem dětí a mládeže apod.), studentskými samosprávami i studentskými organizacemi vysokých a středních škol.

Zahraniční partneři

Klíčovým regionálním partnerem pro SK RVŠ je skupina V4+ Student Alliance, která přesahuje hranice zemí Visegrádské spolupráce. SK RVŠ bude nadále pokračovat ve spolupráci v této alianci nejen v rámci koordinace společných regionálních zájmů v Evropské studentské unii (ESU), ale i v rozšiřování činnosti této skupiny v rámci nově vzniklé právnické osoby v Maďarsku, na jejímž vzniku se SK RVŠ podílela.

SK RVŠ bude dále aktivně spolupracovat s Evropskou studentskou unií, již je členem. Bude též usilovat o náležité zastoupení českých studentek a studentů v orgánech této organizace a případné uspořádání některé z události ESU v ČR.

SK RVŠ bude nadále hájit zájmy doktorandek a doktorandů a mladých vědeckých pracovníků na evropské úrovni prostřednictvím členství v mezinárodní organizaci Eurodoc a aktivním zapojením do jejích pracovních skupin.

TŘETÍ ROLE

SK RVŠ se vyjadřuje k nejrůznějším celospolečenským otázkám, včetně otázek politického charakteru. Studentská komora RVŠ je nadstranickou organizací, která nese politickou zodpovědnost.

SK RVŠ si je vědoma nutnosti diskutovat o celospolečenských tématech a propagovat je, jako jsou změna klimatu, udržitelný rozvoj nebo přechod na Průmysl 4.0 a jeho dopad na pracovní trh či poptávku po profesích, které zabezpečují vysoké školy. Ve spolupráci s partnerskými organizacemi se SK RVŠ bude i nadále aktivně zapojovat do těchto diskusí.

SK RVŠ jako reprezentace mladých lidí bude sledovat témata spadající pod tzv. třetí roli univerzit a vyjadřovat se k nim.

Cena Jana Opletala

SK RVŠ bude i nadále udělovat Cenu Jana Opletala za výjimečný přínos pro rozvoj akademické obce u příležitosti oslav 17. listopadu jakožto Mezinárodního dne studentstva. Bude se také podílet a účastnit dalších oslav a historických pietních setkání.

